

ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ

ԲԱԶՄԱՎԻՊԻ 1897 ՄԱՅԻՍԻ ԹԵՐԹԻՆ .

ԱՆՁՐԵՒՈՏ ԳԻՇԵՐ ՄԸ

ՋԱԻԵՇՏ ՄԵԿ ՀԱՆԴԻՍՈՎ

Անձրք — Մեղոն, Յակոբոս

ՄԵԿ ՀԱՆԴԻՍ

Սենեակ վայելուչ: — Ձախակողմը, խորը, դուռ՝ որ մտնալու կը ծառայէ: — Մէկ կողմէն, նոյնպէս ձախակողմը, պատուհան մը: — Աջակողմը, խորը, անկողին մը, ստուղիկ, աթոռներ, և այլն:

ՏԵՍԻԼ ԱՌԱՋԻՆ

Մեղոն որ կը քնանայ անկողինին մէջ. Պիտի շէտ սաստիկ անճրեկը: Կարձ դադարէ մը ետքը, պիտի շէտ ծածրան զրան զարնոյր:

Մեղ. (աշնուլով) Ո՞վ պիտի ըլլայ արդեօք այս ժամուս դուռը զարնողը: Տես՝ թէ ինչ պէս ալ կ'անձրեւէ. . . Ո՞վ որ ալ ըլլա՞մ եթէ գործ չունիս ուղածիդ չափ զարկ, ապա հով կեցիր որ ես ելլալիք չունիմ: Ես մէկուն չեմ սպասեր. մինակ եմ, և աշխարհքիս մէջ ինծմէ աւելի երջանիկ կեանք անցընող չկայ. . . (իւ շարժելով) Տուր թէ կու տաս. . . Եթէ, իբրեւ, չթողու որ այս գիշեր քնանամ, շատ ախորժելի բան մը չէ: Երբոր ես գտնեմ իմ տասնըհինգ ժամս չի քնանամ, բոլոր գիշերը գէշ կ'անցընեմ: (իւ շարժելով) Եւ դա՛ չրեմք ալ չունի, Տէր Աստուած: Կարծեմ

որ վերջապէս հարկ պիտի ըլլայ ելլալ, մեծ դուռը բանալ անոր. . . (կ'ելլայ) անկողինէն վայ նստելու, և ցուրր զգուշ, իւ դառնայ նորէն պառկելու) Պըռռռ. . . Ինչ ցուրտ է: Եթէ ելլամ, ապահովապէս կուրծքի ցաւէ մը պիտի բռնեմ: (իւ շարժելով նորէն) Մեղոն ա՜տ՜մ իւ իւ դուռը) Ո՞վ է:

Յակ. (նշարժելով) Բարեկամներ: Բայց, վասն զի անձրեւ կու գայ:

Մեղ. Կարծես թէ խտրջուրցի կիրակուսիկին ձայնն է, հոս մօտը եղած հացեփեցին: Անշուշտ մեծ դրան բանալին կորսնցուցած պիտի ըլլայ. Թող ուրիշ մը չինել տայ, այնչափ հարուստ է: Այսօրուան օրս արդէն բոլոր հացեփեցները կալուածատէր են: Ի՞նչ պէս ալ չըլլան: (իւ շարժելով դուռը) Մեղոն ա՜տ՜մ իւ իւ դուռը) Ո՞վ ես դու, կիրակոսիկը:

Յակ. (Ինչեւ վերջ) Այո՛. բայց չուս ըրէ: Մեղ. Ի՛հ, միջին ճամբայ չկայ, պէտք է ելլալ: Անձած ըլլայ իմ այս բնութիւնս, որ ամէն շառաչին կ'արթննամ: (ա՜տ՜մ) Կու գամ, կու գամ: (կ'ելլայ) Լուցկիները ո՛ւր պիտի ըլլան արդեօք: Ա՛հ, ճրագին մօտը: (իւ շարժելով դուռը) Եւ ի՛նչեւ պառկանք) Իբրեւ կիրակոսիկն ես դու:

Յակ. (Ինչեւ վերջ) Այո՛:

Մեղ. Անշուշտ ինքը պիտի ըլլայ. արդէն ուրիշ ո՞վ կրնայ ըլլալ: Այնչափ ալ մութ է փողոցը, որ բան մը չի զանազանուիր: Պըռռռ, ինչ ցուրտ է: Անտարակոյս պիտի հիւանդանամ: (կ'ելլայ իրեն ետք դուռէն) Տեսա՞նք իւ ձայն հա՛ն: Կարձ դուռը իւ իւր, իւ իւր իւր իւր իւր: (իւ շարժելով դուռը) Մեղոն և Յակոբոս:

*

ՏԵՍԻՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՄԵՂՈՐՆ և ՅԱԿՈՐՈՍ

Վեգ. Պարոն, ես գրեզ չեմ ճանաչար:
Յակ. Հոգ չէ: Աշնուական մարդ մըն եմ,
դիտես:

Մել. Բայց զիս ինչո՞ւ խարեցիր: Հարցու-
ցի քեզի՝ թէ Կիրակոսի՞ն ես, և ինձի պա-
տահան տուիր այո: Այս ըրածդ աղէկ բան
չէ:

Յակ. Ներե, ես Յակորոսիկ իմացայ, Ե-
րովնեան ես Յակորոս կը հոգւում:

Մել. Բայց, տարբերութիւն կայ:

Յակ. Բնաւ տարբերութիւն չկայ. երկուքն
ալ է՛ կը վերջանան, ուստի համանիչ են:

Մել. Գոեհիկն ալ է՛ կը վերջանայ . . .
Բայց, վերջապէս, ինձ մէ ի՞նչ կ'ուզես, այս
ժամոս:

Յակ. Ես. բան մըն աչ չեմ ուզեր:

Մել. Ո՛հ. է ինչո՞ւ զիս արթնցուցիր, քուեա
վեր վար ըրիր: Ինչո՞ւ զիս ստիպեցիր որ դու-
ռը բանամ քեզի: Մէկ խօսքով, հոս ինչո՞ւ
մտար:

Յակ. Ո՛հ, այս աղւոր է. վաճառ գի անձ
րև կու գար:

Մել. Իմ ի՞նչ վրտս պէտք է թէ անձրև
կու գայ:

Յակ. Կ'ուզէիր որ Թընդիմ. Նայէ մէյմը,
նայէ . . . (Է Զոնէ Բիլիոսը, Է Զոնէ Զոյն Դեմ
է Մեդիսը և Զոնէ Զոն Կ'առնու):

Մել. Ի՞նչ կ'ընես. զիս բոլոր կը Թընդիմ.
Կեցիր, է՛հ: Խե՛նթ ես:

Յակ. Կը գգաս Է՛հ, ինչպէս Թընդիմ եմ
. . . քու պատահաւոր:

Մել. Ի՞մ պատահաւոր:

Յակ. Յայտնի է, փողոցին մէջ զիս ժամ
մը ապստամբացիր: Պէտք է՛ր գալ շատ մը
բանալ ինձի:

Մել. Ես քու ծառայի եմ ինչ եմ:

Յակ. Բայց գիտութիւնը . . . Դու գու՞թ
չունիս: Թողու՛ մարդ մը ճամբան մէկտեղ,
տեղատարափ անձրևի մը տակ, անեկարա-
դբեկ, անբացատրելի բարբարոսութիւն մըն
է:

Մել. Բայց դու տուն չունիս:

Յակ. Տարակույս չկայ թէ ունիմ, և եթէ
կ'ուզես գիտնալ, վարձք ալ շատ տալ կը
վճարեմ. վաճառ գի, երեակայէ մէյմը, տա՛ն
մէկ անեկին համար կը վճարեմ վաթսուը-
հինգ դանկին:

Մել. Ուրեմն ինչու . . .

Յակ. Չեմ երթար իմ տունս, կ'ուզես
ըսել:

Մել. Ճիշդ:

Յակ. Իմ փափագս ալ այն է. այս օդովս
տակայն . . .

Մել. Աղւոր օդով ամէն մարդ ալ կրնայ
քալել . . . (Ինչի՞նչ) (Եթէ վախ չունենայի,
կը հասկցնէ՞ր քեզի):

Յակ. Դու իրաւունք ունիս, իմ սիրելի
. . . Անունդ ի՞նչ է:

Մել. Մելգոն:

Յակ. Իմ սիրելի Մելգոնիկս. սակայն եթէ
ես քիչ մը խոնաւութիւն առնում, երկրորդ
օրը բանս բուսած է, հիւանդ կ'ըլլամ:

Մել. Իսկ հիմա՞ն . . .

Յակ. Հիմա՞ն կ'զաղափար է այս գիշեր
հոս անցընէ, իմ Մելգոնիկիս հետ:

Մել. Բայց դու յիմար ես:

Յակ. Մանաւանդ թէ շատ խելացի կը
խօսիմ:

Մել. Կի՞նդ տաղանայի մէջ պիտի ըլլայ:

Յակ. Ամուրի եմ:

Մել. Քու տղաքներդ:

Յակ. Բնաւ, ունեցած չեմ:

Մել. Վերջապէս, ես պիտի քնանամ:

Յակ. Քնացիր մի՛ նայիր, ես այս գիշեր
այս աթոռիս վրայ կ'անցընեմ:

Մել. Բայց, ի՞նչ կ'ընես դու:

Յակ. Եւ կը խոտտանամ որ գրեզ չեմ
խոսիր:

Մել. Ո՛հ, մէյմը նայէ թէ գլխուս ի՞նչ պի-
տի գայ եղեր: Պարոն Գրաբոսիկս . . .

Յակ. Յակորոսիկ, Յակորոսիկ:

Մել. Նոյն բանն է:

Յակ. Չէ:

Մել. Թող ուզածդ ըլլայ: Իմ Յակորոսիկս,
աթոռի մը վրայ քնանալու բանն է: Ոսկո-
ւներդ կը կոտրեն, և այն ատեն . . .

Յակ. Վարժաւած եմ: Երևակայէ որ եր-
բոր ինձի իշնար դրան ժառայութիւնը . . .

Մել. Վերջապէս, պիտի երթան թէ չէ:

Յակ. Ընդհակառակն կ'առնում կը նստիմ
(Է Զոն):

Մել. Հո՞րքի է կրկնեմ քեզի որ ես կ'ա-
ղեմ քուեալ իմ տասնըհինգ ժամս:

Յակ. Տասնըհինգ ժամ: Անոյնից ըլլայ:
Մել. Յայտնի է:

Յակ. Եթէ կ'ուզես երեւումն աչ քնացիր:
Դեռ, քնա, անկողին, ես քեզի պզտիկ նե-
ղութիւն մըն ալ չեմ տար վաղը: Ըստնա-
լուն պէս, կ'երթամ կամացուկ մը, առանց
ձանձառն մը հանելու:

Մել. Եթէ դու հոս ըլլաս, ես պիտի չի
կորցնեմ քնանալու:

Յակ. Եւ ճամբի թէ հոս ըլլամ:

Մել. Բայց սակայն . . . (Ինքնին) (Կրողը տանի այս իմ վախս) :

Յակ. Չգետնեբդ հանէ, հանէ, առանց քաղաքավարութեան. համարէ թէ քու տոնդ մէջ ըլլաւ . . .

Մել. (Մէջը նայէ, իրեն տունն ալ ե. գաւ) :

Յակ. Շուտ, շուտ, անկողին, անկողին :

Մել. (Հիմա ինքը կը հրամայէ . . . Եւ սա- կայն պէտք է հնազանդիլ իրեն . . . Սնկա- րիլն է որ կարենայ մէկը երևակայել զըլ- խուս եկածը) : Ուրեմն . . .

Յակ. Գիշեր բարի : Բարի հանգիստ :

Մել. Քեզ լոյս բարի : Շատ զո՞ւար պի- տի ըլլայ որ ես կարենամ քնանալ : (Էջնէ անդին) :

Յակ. Ես այս աթոռիս վրայ հանգիստ կերպով կը կենամ : Գոռիս կը կրթնցընեմ ստոյլիին, և համով համով կը քնանամ . . . Կերակուրս ա՞ռանալու վրայ էի : Աղէջ ըրի որ գնեցի . . . հոս գրպանս է : Լաւ կ'ըլլայ որ շուտ մը աւտեմ զայն . . . Ո՛հ, աղէջ միտքս եկա՞ Պարոն Մելզոն, պարոն Մելզոն :

Մել. Նայէ, սկսար արդէն գիտ անհան- գիտ ընել . . . Քնանալու վրայ էի :

Յակ. Ներե : Որովհետեւ վաղը, արեւ ծա- գելուն պէս, լուի մնիկ պիտի երթամ, կ'ու- ղէի Հիմակունէն շնորհակալ ըլլալ քեզի ին- ծի առած ասպնդանութեանդ համար :

Մել. Պէտք չկայ :

Յակ. Ուրեմն շատ շատ շնորհակալութիւն :

Մել. Մտաւայ եմ :

Յակ. Գիշեր բարի :

Մել. Քեզ լոյս բարի :

Յակ. Այսպէս անկրթութեան գործ մը ըրած չեմ ըլլար : Ինչպէս ծանր է այս թիկ- նոցս : Չուրով բոլորովին խխամ գարնած է . . . Լաւագոյն կ'ըլլայ որ տարածեմ զայն : (Կը քառաձէ անդին ինչ) :

Մել. Ի՞նչ կ'ընես :

Յակ. Կը տարածեմ այս թիկնոցս, որ թրլած է բոլորովին : Գու պառկէ, քնացիր :

Մել. Անկողինս կը թրլեմ :

Յակ. Չանցնիր, սպառով կեցիր :

Մել. Բայց ես չեմ ուզեր այս խանաութիւն- նը : Կ'ընէի ես թէ պիտի չի կարենամ քնա- նալ :

Յակ. Ի՞նչ ձանձրանալի մարդ ես եղեր :

Մել. Ո՛հ, այս նոր բան է :

Յակ. Լուս կեցիր է՛հ. կը տարածեմ այս աթոռիս վրայ . . . (Էջ քառաձէ) :

Մել. Վերջապէս, խնդր ո՞ւր էր :

Յակ. Գիշեր բարի :

Մել. Քեզ լոյս բարի :

Յակ. Ո՛վ կրնար երևակայել երբեք որ

երկինքը անշնչափ լուր թափէ : Եւ ցուրտ ալ կ'ընէ . . . Բոլոր լեռները ձիւն է, կը սկսիմ սարսուլ . . . Կարծես թէ ալ անձրևի ձայն չեմ լսեր . . . Արդեօք օդը բացուեցա՞ն : Ի- բա այս բանը զիս անհանգիստ կ'ընէր . . . Կ'ուզեմ ստուգել : (Ինքնուր զգոտահանին և իջ քննայ զայն : Պէտք լուսն անդին) :

Մել. Ի՞նչ պաշ հով է : Ի՞նչ կայ : (Գոռ- նալով, իջ տեսէ Թալիթը զգոտահանը) Պատուս հանը բացուած : Ի՞նչ կ'ընես :

Յակ. Քիչ մը համբերէ, ի՞նչ եղար : Կ'ու- ղէի օդը գիտել :

Մել. Կ'ուզես որ յօդացաւ մը բռնուիմ . . . Փայէ :

Յակ. Անհանգիստ մի՛ ըլլար : Ահա կը հնազանդիմ :

Մել. Եւ յետոյ երես ալ ունէիր ըսելու որ զիս անհանգիստ պիտի չընես :

Յակ. Եւ քիչ է քեզի առած անհանգըս- տութիւնս :

Մել. Տես ինչ աներեսութիւն : Ո՛հ, պարոն, ես ալ քեզմէ ձանձրացայ : (Ելալով անդին ինչ) :

Յակ. Քնացիր, չընթերկէ :

Մել. Վայ քեզի, եթէ համարձակիս նորէն զիս անհանգիստ ընելու . . . (Ինքնին) (Չա- նա՞ք զինքը վախցնելու) :

Յակ. Ապահով կեցիր, չեմ ընեմ . . . Գի- շեր բարի :

Մել. Քեզ լոյս բարի :

Յակ. Լաւ կ'ըլլայ որ ճաշեմ, որովհետեւ ես ալ միտք ունիմ քանի մը ժամ քնանա- լու : Բոլոր պէտք եղածը զնե՞ք այս ստոյլի- կիս վրայ . . . (Էջ հանէ քրպանէն ճաշ և խաղ- լի ձեւ գոլիթս աստիճանէ) : Կը պտխիս ու- կայն պնակներ, անձնուոցներ, և ես առանց անոնց չեմ կրնար ընել . . . Այնպէս վարժուած եմ : Հոս սակայն բան մըն ալ չկայ : Կարելի բա՛ն է որ այս մարդս գուրկ ըլլայ այսքան կրակոյր բաներէ : Այն սենեկին մէջ պիտի ըլլայ անշուշտ ամէն պէտք եղածը : Նայի՛ք . . . (Գոռուս քրպն և նիւր իջ տեսէ) :

Մել. Զրպար մարդի՛ր : Ազընձ, ապրիս : Հիմակ ալ սպառով կը քնանամ : Պատուս խան չի տար . . . Պարոն Մատթէոս, պա- րոն Մատթէոս . . . Արդեօք ելաւ չբուեցաւ քանց : Օրհնած ըլլայ երկինք : (անդին ինչ քայ նստելով) :

մարբեր զանոնք: Պէտք է ունենամ ձեռքներս մակ թաղկնակ մը . . . (դռնէ մարբերու ծառանէ, յետէն լաւ չի յայտնուիր):

Մել. Մայրիկս. (Մէջ ցոյցելով) Ի՞նչ եղաւ: Բակ. Թողութիւն կը խնդրեմ, ձեռքէս պնակ մը ինկաւ եւ կոտորեցաւ:

Մել. Ի՞մ նոր հողէ ամաններս, կոտորուած . . .

Բակ. Նայէ . . . խեղճ բան (իւր ցոյցել կոտորուածը):

Մել. Ա՛հ. բայց ասիկայ ալ քու խննթութիւններուդ չափը կ'անցնէ: Պիտի քաշեմ զքեզ դատարանը՝ վնասներուդ տուժը հաւտուցանելու համար, պարոն Պետրոսիկ:

Բակ. Յակոբոսիկ:

Մել. Գետնինն անցնի Երկրորդիկն ալ Պեւտրոսիկն ալ: Կ'ուզեմ որ վճարես:

Բակ. Լաւ, լաւ. կը զոչացնեմ զքեզ: Ո՛ր չափ պիտի արժէ, երեսուն փարա:

Մել. Ի՞նչպէս երեսուն փարա: Անգղիական հոգի է:

Բակ. Ըլլայ անգղիական, ըլլայ գաղղիական, վերջապէս եղածը դժբաղդութիւն մըն էր: Կ'ուզէի փողին վրայէն թափել. նայէ ինչպէս ըրի . . . (Ժամ ու սքիւլա ծառանէ յետէն բեռնէ ինքնուր) Ա՛հ:

Մել. Մէկայն ալ. Հիմա ալ դու ինծի հետ գործունի (Ինքնուր անդիմադ):

Բակ. (Կոչելով ինքնուր) Կոչուածըդ (Ինքնուր) ինծի բռնութիւն պիտի բանեցնես:

Մել. Այն պնակներուն համար կը պաւհանիմ տասնըհինգ դահիկան, եւ շուտ մը, ապա թէ ոչ . . .

Բակ. Քայլ մը առաջ մի գար, վասն զի . . . (իւր քաշէ անեռնոցը եւ լաւ չի յայտնուիր):

Մել. Ի՞մ շինս:

Բակ. Ի՞մ ճաշս:

Մել. Դու զիս կերար:

Բակ. Ես միայն անկերակուր:

Մել. Աւազակ:

Բակ. Ո՛հ, դժբաղդութիւն, որուն վրայ ալ չեմ ուզեր ապրիլ: (Իւր հոնէ բռնուի իւր ինքնուր քաշելով իւր լաւ չի յայտնուիր) Թող ցնդի ուղեղս օդուն մէջ:

Մել. Կեցիր, կ'ողաչեմ: Խնթեցար, բիշեղար:

Բակ. (Բռնուի, բռնուի հանդիմանեցողութեամբ ցոյցելով) (Վախճուցի զինքը բանալիով մը): (Կոչելով) Այս:

Մել. Վար աշխատես, վար . . . Զգոյշ կեցիր, չարձկն:

Բակ. Առանց կերակուրի մնալ . . .

Մել. Ամէն բանին դարմանը կայ:

Բակ. Անգղիական ամանները կոտորել . . .

Մել. Եւ ոչ վրանին տնգամ կը մտածեմ . . . Իսցոյց այն բանը վար դիր, վասն զի կը վախեամ:

Բակ. (Կոչելով ինքնուր) Քեզի պարտական եմ կենալ: (Իւր հոնէ բռնուի ինքնուր):

Մել. Ո՛հ, ապրիս: Այն քաշութիւնը քեզի պէս մարդուն համար չէր:

Բակ. Ուրեմն դու ինծի կը ներես:

Մել. Բոլոր սրտովս:

Բակ. Ուրեմն բարեկամ եմ:

Մել. Բարեկամին բարեկամ:

Բակ. Փորձ մը տուր նայինք ինծի:

Մել. Հիմա խնդիր ի՞նչ փնց:

Բակ. Բնա մը չէ: Միայն կ'ուզեմ որ ան.

կողին դառնաս, եւ անոյ շինոյ ճուր քունդ քաշես:

Մել. Ա՛լ փափագ չունիմ:

Բակ. Ա՛յդպէս անբողբող վար մի ըլլար: Կը ճանչնամ որ գէշ էր գործածած, բայց ասկէ վերջը արձանի մը պէս պիտի մնամ: Սիրտս մի կոտորեր հա, իմ սիրելի . . . Մեկունիկս, այնպէս չէ:

Մել. Այո:

Բակ. Ուրեմն . . .

Մել. Ուրեմն ի՞նչ:

Բակ. Անկողին մտնալովդ, աչքերդ փակելովդ, եւ ես կատարեալ լուծիւն մը պահելովդ, պիտի քննաս: Մեծապէս պիտի տխրէի, եթէ իմ պատճառաւ ձախորդութեան մը հանդիպէիր:

Մել. Երեսուն . . .

Բակ. Եւս, շուտ ուրեմն. ժամանակ մի կորսնցնիր . . . (Ինքնուր անդիմադ): Մել. Եւ իւրեղի Գիշեր բարի:

Մել. Քեզ լոյս բարի:

Բակ. Ի՞մ խեղճ կերակուրս (Բեռնուի ինքնուր զան): Եւ ինծի կ'արժէ ութսուն փարա . . . Վաղը կ'ուտեմ ալ. կը պատուիրեմ թաւաղաւորական նախաճաշ մը: Սակայն հիմա կուհիմա, շիտակը, պարագայ փորով պիտի չի կարենամ քննալ . . . իմ փորտոքներս իրար պիտի անցնին: Ա՛յդք միտքս եկաւ. ողբերգութիւն լինեմ . . . (Իւր հոնէ բռնուի ինքնուր ինքնուր): Ինչ պատու պիտի բերէ ինծի:

Ողբերգութիւն մը՝ տասնութու հանդէսով եւ երկու նախաճաշով, որ կ'ըլլան տասներորդ: Տասներորդ հանդէս: Զկայ միտք մը որ այսպիսի գործի մը կարող ըլլայ: Միայն տոկոսը կարգաւորէ՝ ապշած կը մնաս: «ՎԵՐԵՐԵՐԵՐ ՄՏՈՒՆԵՐ» (Իւր ինքնուր) «Հանդէս եօթներորդ: Տեսարանը պիտի ներկայացնէ Ալեքի քաղաքին մէջ ընդարձակ անապատ մը: Երեսուն տարեկան հոգի եւ հոն սփռուած: Երեսուն տարեկան քանի մը ամանակներէ ետքը, պիտի փրթի տասներկ

փոթորիկ մը, և փայլականացայտ շողիւնէ մը
որ պիտի պատռէ ամպերը, պիտի ելլայ Այս-
տիւմիր, որ մտայնոյ պիտի անցնի մրրկնե-
րու և ամպերու մէջէն: — Տեսիլ առաջին:
Ապտիւմիր միայն: (Կարգաւանդ)

Անվերտ . . .

Մել. (Վեր ցափելով) Ո՛վ է:
Յակ. Ապտիւմիր:
Մել. Ո՛վ: Ձի բանաս իրեն, զիտեն:
Յակ. Արդէն մտած է:
Մել. Ի՞նչ: Իմ տունն բացվո՞ր անոր:
Յակ. Բայց, չէ, մը . . .
Մել. Ո՛ւր մտաւ ուրի՞նջ:
Յակ. Եթե՞նք որդէ հանգէտին առաջին տե-
սիին մէջ:
Մել. Ի՞նչ խենթ բաներ կը խօսիս:
Յակ. Մտիկ ըրէ, մտիկ . . . զլուի գոր-
ծոց մըն է:
Մել. Ո՞րք:
Յակ. Իմ ողբերգութիւնս:
Մել. Կորուսէ, ես . . .
Յակ. Այս կերպով պիտի պաշտի Ապտիւ-
միր . . . (Էջ դարձել կառնելով, ապառաժելով)

Անվերտ պիտի չի չնայ այնքան ուժի մ'.
Թափեցիր աբիւն, և քու բոլոր աբիւնդ . . .
(Դէպ է Մելիսին դուրսը):

Մել. (Արդեօք ինծի՞ կ'ըսէ . . . Խենթե-
ցած ըլլալ): Այն ատեն զործս աղէկ է)
(անդիմանելու վար կ'իջնայ):
Յակ. (Ինչո՞ւ վերջ):

Հրավառ բոցն որ կուգորս մէջ կը վառի
Ձի պիտի բաւ մարդ, վայրագ ապար:
Բառուերներ, եկե՛ք ձեր միտքն աբապայսպիւ:

Այն ատեն, ամէն կողմանէ դուրս պիտի
ելլան ճերմակ առուերներ և ան առուերներ:
Մել. Սև առուերներ պի:
Յակ. Յայտնի է. զանազանութիւնը ա-
խորժելի է: Որոնք լուսմուռ պիտի երթան
գրաւիլու այն նստարանները երգելով . . .
Մել. Ի՞նչպէս երգելով, քանի որ լուս-
մուռ են . . . Այլ ասկէց անգին անելի բան
չեմ ուզեր լսել:
Յակ. Լուռ կեցիր, մի ընդմիջեր զիս . . .
(ապառաժելով)

Անկրօնի բանալն՝ լանթի,
Որոտումի, փայլակի մէջ
Այս առեւիթ անտառիս տակ
Մինք խիստ ձգտեց պիտի գանգ . . .

Մել. Ա՛հ, ձմեռ էր:
Յակ. Այո՛, յունուար ամսոյն մէջ:
Մել. Պարզ առած պիտի ըլլան:
Յակ. Ապա՞նչ. առուերները չէ պաղ կը
զգան: ո՛չ տաք:
Մել. Եւ այն ատեն ինչու . . .
Յակ. Լուռ կեցիր. իմ քերթողական խառն-
դիս վրայ հիացիր . . . (Կարգաւանդ)

Եւ այն պերճալի աթոռներուն վրայ

Մել. Ի՛նչ պերճութիւն, վայ թշուառու-
թեանս:
Յակ. (Ինչո՞ւ վերջ)

Պիտ' երգունք վրէժ,
Եւ մեղեւ զուլում
Պիտ' բռնէ անկո:

Մել. Ո՛հ, ինչ փափեցողիկ բան:
Յակ. Ի՛նչ տողեր, ի՛նչ տողեր:
Մել. Գուշպան հոն ինչ կը մտնայ:
Յակ. Այն ատեն Ապտիւմիր, մտիկ ըրէ
Ապտիւմիրի որ կը խօսի . . .
Մել. Կ'աղայեմ, լուռ կենայ՝ գէշ չըներ:
Յակ. Արտեանունըդ մի թարթափեր,
յօնքերդ անգամ մի շարժերս Այն ատեն
Ապտիւմիր . . . (ապառաժելով)

Աղետաւոր բողոքն անս կը հասնի
Իմ զարուսթիս ծայրապատար փրթեւում.
Բռնութիւնն իսկ անգամ պիտի սասանի
Իւր սարսափ ոտառափէն . . .

Պիտի լսուին ոմանք ճամբուն մէջ՝ որ պի-
տի աղաղակեն կառավարին, որպէս զի մըտ
բակէ տղաքներէն ոմանք որ կատքին հուռը
ելած են « Չարիկ, զարկ »:

Մել. Ա՛հ, ա՛հ, ա՛հ:
Յակ. Ի՛նչպէս, դու կը խնտան:
Մել. Արձաններն անգամ կը խնտային . . .
Ա՛հ, ա՛հ, ա՛հ . . .
Յակ. Քեզի պէս տգէտ և անզգայ մարդ
կ'ըլլայ:

Մել. Խորհուրդ մը տամ քեզի:
Յակ. Բռն տեսնենք:
Մել. Քու այդ հուշակաւոր ողբերգութիւնդ
այրէ:
Յակ. Է՛ջ . . . Իմ տասնընթիս հանգէտով
ողբերգութիւնս:

Մել. Միայն տասնընթիս:
Յակ. Բայց այդ անկարելի է . . . Լսէ,
լսէ, այս միւս պարը:
Մել. Կ'աղայեմ, ա՛յլ ոտանաւոր մի աբ-
տասաններ, ապա թէ ոչ պիտի բռնադատես
զիս որ թողում երթամ:

Յակ. Այն պարագային մէջ տանը տէրը
ես կը մնամ . . . Եւ ուրիշ կողմանէ այս
անձրևովս . . .

Մել. Բայց, ըսէ մէյմը ինծի. կրնա՞նք
գիտնալ արդեօք թէ ինչ է պատճառը՝ որով
այս գիշեր ետևէս ինկար զիս հալածելու :

Յակ. Ես զքեզ հալածել : Քեզի համար
կարող եմ ես ինչուան երթալու խղճուելու
. . . գիտիի տակառի մը մէջ : Մանաւանդ թէ
ըսէ իմ մէկ մտածութիւնս :

Մել. Ալ ուրիշ բան մըն ալ չեմ ուզեր
լսել :

Յակ. Ես միայն եմ, դու միայն ես, մենք
միայն ենք, Ուրեմն մէկտեղ ապրինք, Ես
կու գամ բնակելու քեզի հետ, և ընտանիք
մը կը ձևացնենք :

Մել. Այս պակաս էր . . . Ի՛շտ, բնդհա-
կառակն կը հրամայեմ քեզի որ շուտ մը
դուրս ելլաս, երթաս կորսուիս. ապա թէ
ոչ, լուսնալուսն պէս, կ'երթամ մերձակայ
ստտիկանատունը . . .

Յակ. Ուրեմն կը վռնտեն զիս :

Մել. Ինչ ըսել է, և, ցախ աւելով :

Յակ. Վռնտել զիս . . . Յակորոս Քալա-
ծօնեան :

Մել. Ինչ . . . Յակորոս Քալածօնեան .
զո՞ւն :

Յակ. Այո՛, քու եղբայրդ, որ այս քսան
տարիէն ետքը քեզի կը դառնայ Ռուսաստա-
նէն : Բայց կարելի բան է որ ես այնպէս
փոխուած ըլլամ որ զիս չի ճանչնաս . . .
Այո՛, այո՛, զրկէ զիս . . . ես քու Յակարոսդ
եմ :

Մել. Իմ եղբայրս . . . (Էջ փոխել) Դեռ
կը պահես քու այն բնական զուարթու-
թիւնդ . . .

Յակ. Պիտի ուզեն ուրեմն զիս վռնտել :
Մել. Ինչ կ'ըսես : Բայց ի՞նչպէս դարձեր
ես առանց ինծի բան մը գրելու :

Յակ. Ուղեցի զքեզ յանկարծակիի բերել :
Մել. Եւ ի՞նչպէս ալ չի ճանչցայ զքեզ այն
քու խենթուկ կերպերէդ :

Յակ. Միշտ մէկտեղ պիտի մնանք :

Մել. Մինչև մահ : (Դասու-Երկու-Էջ Էջ Դ-րէն) :

Յակ. Ահա կէս գիշեր : Երթանք ուրեմն
հանգչելու : Վաղը կը սկսինք նոր կենանք մը :

